

SNF-Sámi NissonForum / Samisk KvinneForum

Org.nr. 979 166 087

P.b. 110, N-9735 Kárášjohka/Karasjok, Norge

SNF stivrras

PREASSADIE □ ÁHUS / PRESSEMELDING

Kárášjohka, 08.03.2008

Sámenissoniid árbevirolaš máhttu – vajálduvvon Sámi allaskuvlla Ealát-prošeavtta semináras?

Boahtte vahkus (12.-13.3.08) Guovdageainnus lágiduvvo seminára hui áigeguovdilis ja dehálaš fáttás, namalassii árbevirolaš máhttu ja dálkkádatrivdadeamis. Seminára váldotemán lea “Movt hálddašit ekologalaš oktiigullelašvuodaid ja biologalaš ja kultuvrralaš girjáivuoda árbevirolaš máhttu vehkiin?” Váldologaldallin lea professor Fikret Berkes Luondduresurssaid instituhtas Manitoba Universitehtas, Kanadas. Eará logaldallit leat professor Carsten Smith, allaskuvlla professorat, doavttirgrádstipendiáhtat ja moattis earát. Guovtti beaivvi prográmmas logaldallit leat oktiibuot 11, ja dušše okta nissonolmmoš.

Eamiálbmogiid dahje árbevirolaš dieđu birra ságastaladettiin dahje dan dutkkadettiin dájvá vajálduvvo dan mánggabealatvuotta dego sohkabealle- ja ahkeerohusat. Nissoniid diehtu lea mángii vajálduhtton dahje badjelgehččojuvvon dutkamušain, ovddidanprošeavttain ja resursahálddašanvuogádagain. Almmái- ja nissonolbmui leat sierralágan rollat bearraša ja servodaga ekonomalaš buvttadeamis, mas čuovvu ahte sis leat maiddá earálágan vásáhusat, diehtu ja áddejupmi sin luonddubirrasis.

Nissonolbmui lea árbevirolaččat leamaš guovddáš rolla ovdamearkka dihte šaddodiehtaga iešgudet surggiin, árbevirolaš eanandoalus ja vuovdedoalus. Sin geográfalaš ja dálkkádahkii, jagiáiggiide guoski dieđus leamaš stuorra mearkkašupmi šattuid čoaggimis ja gáhttemis. Eamiálbmot- ja árbevirolaš servodagain nissonolbmuid diehtu leamaš ja lea ain hui dehálaš bastevaš ekologalaš ja kultuvrralaš boahteáigge ja biologalaš mánggabealatvuoda doalaheamis ja dan oahpaheamis ođđa buolvvaide (FAO 1999; Nuttall 1998; Armstrong 1998; Shiva 1993).

Ovdamearkka dihte UNESCO Máilmmikonferánssa diehtaga birra (1999) celkkii raporttastis, ahte “ráđdehusat ja ráđdehusain sorjjasmeahtton organisašuvnnat (NGO) galget gáhttet árbevirolaš diehtoortnegiid dainna lagiin, ahte aktiivvalaččat doarjut servodagaid, mat doalahit ja ovddidit dákkár dieđu, eallinvugiid, gielaide, sosiála ortnega ja birrasa, gos sii ellet. Dat galget maiddá dovdastit nissoniid rolla árbevirolaš dieđu guovddáš gáldun” (World Conference on Science 1999: para. 86).

Gažaldagat maid Sámi NissonForum háliida jerrat Sámi allaskuvllas ja Ealát-prošeavttas leat:

- Leatgo sámenissoniid erenoamáš árbevirolaš diehtu ja máhttu váldojuvvon vuhtii seminára plánedettiin ja logaldalliid válljedettiin?
- Mo seminára áigu váldit vuhtii eamiálbmogiid ja árbevirolaš dieđu ja diehtoortnegiid mánggabealatvuoda? Mo seminára áigu buktit ovdan daid dehálaš erohusaid, mat leat iešgudet joavkkuid dieđu gaskkas?
- Mo seminára sihkkarastá ahte sámenissoniid jietna ii vajálduvvo dahje badjelgehččojuvvo seminára guovddáš gažaldaga guorahaladettiin – namalassii “Movt hálddašit ekologalaš oktiigullelašvuodaid ja biologalaš ja kultuvrralaš girjáivuoda árbevirolaš máhttu vehkiin?”

Sámi NissonForum deattuha, ahte almmá sámenissoniid aktiivvalaš oassálastima ja sin árbevirolaš dieđu ja máhttu haga ii leat vejolaš guorahallat doarvái bures ja dievaslaččat biokultuvrralaš mánggabealatvuoda hámiid dahje ekologalaš oktiigullelašvuodaid.